

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Vtrùm species omnes sint Angeli ab acquisitæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO OCTAVA.

Vtrum species omnes sint Angelo ab initio congenitæ, vel decursu temporis acquisitæ.

I. SERMO est de speciebus intuitivis, quibus clarè, directè, & immediatè objecta percipit, non de abstractivis, de quibus est dispar ratio. Difficultas itaque in presenti est: si enim Angeli species omnes rerum, quas naturaliter cognoscere possunt, sibi ab initio habuerint concreatas, seu congenitas, sequi videtur, posse illos cognoscere futura: patet sequela, principium adæquatum cognoscendi rem aliquam sunt potentia & species: si ergo habent ab initio speciem objecti futuri, poterunt illud cognoscere, causa enim naturalis completa, semper effectum suum producit: sed intellectus Angeli cum specie, est æquè jam causa completa cognitionis de die iudicii, atque erit quando dies iudicii existit: ergo æquè connaturaliter jam elicit Angelus actum clarum de die iudicii, ac quando existit, & consequenter connaturaliter cognoscat futura.

II. Propter hoc nonnulli ex discipulis S. Thomæ, ut referunt Conimbricenses disp. 3. de animâ separata art. 6. quos ibidem sequuntur ipsi, dicunt rerum futurarum species non ab initio Angelo infundi, sed successivè & paulatim prout objecta existunt: unde singulis momentis alias & alias dicunt ei species tribui, quibus & nova objecta cognoscuntur, & eadem secundum novam coexistentiam, quam singulis momentis habent cum instantibus & partibus temporis perpetuò fluentibus conjunctam.

III. Alii, quos refert Suarez hic, lib. 2. cap. II. num. 1. ut Hernæus & Malonius, sequiturque Moncæus disp. 5. cap. 6. & probabile iudicat Tannerus, Albertinus, & alii: Hi, inquam, affirmant, non singulis momentis infundi novam speciem, ut volbat prior sententia, sed ab initio Angelum species omnes accipere; id enim aiunt nativè Angelicæ perfectionem decere. Addunt tamen, has species non esse usquequaque completas, sed repræsentare res quoad possibilitatem tantum, & prædicata essentialia. Quando autem res existit, infundi aiunt ultimum speciei illius complementum, quod modificationem speciei appellant, non speciem, eò quod hoc additamentum per se non sufficiat ad quidquam repræsentandum, conjunctum verò speciei præcedenti efficit, ut alio modo repræsentare possit objectum, nempe, non ut possibile tantum, sed ut existens, quod antea præstare non poterat. Hanc porro adjectionem modificationis omnino necessariam esse asserunt, nam alioqui, inquit, sequitur ex argumento supra posito, posse Angelum cognoscere futura.

IV. Hæc sententia quoad id quod dicit de modificatione, & complemento speciei jam præexistentis, non caret probabilitate: quod verò asserat ita necessariam esse hanc modificationem momentis singulis adjectam, ut si species ab initio fuisset completa, salvari nequeat quomodo Angelus non possit cognoscere futura, æquè ac præsentia, planè non assentior, dici enim posset, esto tota virtus ex parte Angeli sit completa, in operando tamen illam à conditione quadam dependere, quæ

nondum posita, prodire nequit in actum; conditio autem hæc in presenti est existentia objecti.

Dices: si res naturalis dependere in operando possit ab huiusmodi conditionibus extrinsecis, ergo quidvis dici poterit, ut exempli gratia esse ignem, qui comburere tantum possit diebus dominicis, & alia huiusmodi. Sed contra: nam, etiam juxta adversarios non potest Angelus naturaliter speciem illam, aut modificationem habere, seu recipere, nisi quando objectum existit, imò nec species connaturaliter, nisi tunc produci potest, ergo arguere similiter quis posset, esse potentiam passivam, lignum exempli gratia, aut ferrum, quod calorem aut aliud huiusmodi recipere non possit, nisi diebus Dominicis, aut ignem vel lapidem, qui connaturaliter produci nequeat, nisi in die festo, aut aquilâ versus orientem volante: sicut ergo, etiam secundum illos hoc non sequitur in potentia passiva, ita nec in activa. Imò juxta adversarios est species aliqua, quæ connaturaliter produci non potest, nec Angelus illam recipere, nisi Cain Abelem occidente, petro jurante &c. Quare ergo non erit similiter possibilis species, aut etiam potentia aliqua activa, saltem intentionalis, quæ connaturaliter in actum prodire, non nisi tunc queat: non tamen propterea sequitur idem esse de quacumque potentia dicendum; sicut nec ipsi hoc dicunt de quacumque specie.

Probatur secundò: non potest Angelus secreta cordis, aut actus hominis, vel alterius Angeli, liberos cognoscere, nisi ipso volente secundum communem omnium sententiam; posita autem volitione illâ, planè alteri Angelo extrinsecâ, imò in loco etiam remotissimo existente, potest hæc tamen volitio nullum influxum habet in virtutem operativam alterius Angeli, sed est merè conditio: ergo potest potentia in operando pendere à conditione extrinsecâ.

Confirmatur: quando actus aliquis voluntatis elicitur liberè, non potest Angelus illum naturaliter cognoscere, quem tamen cognoscere posset si eliceretur necessariò, sicut secundum adversarios cognoscit actus necessarios sensitivos, sensuum etiam interiorum, ut appetitus & Phantasia, & tamen nihil in eo actu est physicum diversum, secundum communissimam sententiam dicentem posse actum transire de libero in necessarium, & econtrâ, sed solum est aliquid morale, ergo potentia physica pendere in operando tanquam à conditione potest ab aliquo planè sibi extrinsecò, imò morali, & quod physicum actus illius principium non ingreditur.

Dices: ideo non cognosci ab Angelo secreta cordis, & actus liberos, quia eorum species vel non habet omnino, vel saltem non completas, cum desit modificatio, quam naturaliter habere non potest, nisi posito consensu alterius. Contra primò: ergo ut potentia Angeli sit proximè apta ad recipiendum speciem, vel illius modificationem, pendet tanquam à conditione à circumstantiâ planè extrinsecâ, & morali, ergo etiam ut potentia eadem sit proximè ad actum cognitionis circa objecta illa producendum apta, pendere ab eadem circumstantiâ poterit, tanquam à conditione. Contra secundò: quando enim Angelus est intimè præsens alteri, vel animæ, non eget specie ad substantiam animæ illius vel Angeli, aut etiam eorum accidentia cognoscenda, species scilicet, potentia, habitus, & actus: cum enim

V. Dices: non posse rem in operando pendere à conditionibus extrinsecis.

Potentia aliqua passiva pendere potest à conditione extrinsecâ, ergo & aliqua activa.

Non est passiva concepta & dependens à conditionibus extrinsecis.

VI. Alterius secretum, aliquid ab ipso conditio: non habet dependentiam.

VII. Quod actus liber cognoscitur, idem dum est necessarius, queat, arguit dependentiam à conditione.

VIII. Consensus alterius Angeli est conditio ad utrumque alterius liberos cognoscendos necessaria.

Quando spiritus Angelus est præsens, tunc non debet dependentiam ab aliquo extrinsecò.

hæc accidentia intimè illi sint præsentia, non egent specie vicariâ, sed per se possunt ad cognitionem sui concurrere, & tamen non concurrunt, etiam in illo casu, actus liberi ad huiusmodi cognitionem, nisi posito consensu alterius, ergo quando datur principium physicum efficiens completum quoad totam virtutem effectivam, pendere nihilominus in operando potest à mera conditione extrinsecâ.

IX. Dices: huiusmodi actus liberi non habent vim operativam, sicque non possunt concurrere efficienter ad cognitionem sui. Contrâ: hi namque actus habent virtutem operativam, defacto siquidem producunt habitum, quare ergo non poterunt producere cognitionem sui. Deinde, quando existunt, concurrunt in animâ vel Angelo, in quibus sunt, ad cognitionem sui: experientia enim constat, etiam hic in viâ nos scire habere nos actus huiusmodi liberos: quod similiter indubitatum videtur de Angelis. Imò adversarii ipsi fatentur concurrere hos actus ad cognitionem reflexam sui, vel immediatè, vel producendo speciem memorativam.

X. Tandem, saltem habitus sunt operativi, cur ergo illi non habent vim producendi cognitionem sui, sicut habent res aliæ huiusmodi spirituales? & tamen ut in actum prodeant dependent à consensu habentis illos; idem enim jus secreti non minus exigit, ut non cognoscantur habitus ab actibus liberis elicitis, quàm actus ipsi; si enim videat Angelus animam vel Angelum in tali instanti habere habitum à tali vel tali actu libero productum, evidenter sciet illum habere actum.

SECTIO NONA.

Uterius ostenditur species in operando pendere posse à conditione extrinsecâ.

L PROBATUR tertio: ponamus tres Angelos sibi esse intimè præsentis; habeat unus ex his actum aliquem liberum, aliter actum illum non vident, etiam iuxta adversarios, ante consensum elicientis, quia ante illum, inquirunt, non habent speciem modificatam, nec principium illius cognitionis completum: sit ita, quamvis hoc superiore sectione sit impugnatum, velit ergo is, qui actum illum liberum elicit ut unus ex aliis duobus actum illum videat, jam ille secundum hos auctores habebit speciem: inquiri ergo cur alter prædictum actum per eandem speciem non videbit, est enim ei sufficienter applicata, cum sit intimè illi præsens, communiter enim docent auctores ut species concurrere ad actum possit, sufficere ut vel sit proxima potentia, vel illi intimè præsens, ut docet Hurtado Disp. 12. de animâ, sectione 6. num. 77. Arriaga disp. 2. de animâ, sect. 2. num. 90. Herice 1. parte disp. 47. num. 9. & alii: inhaesionem autem illarum solum requiri asserunt, ut existant, accidentia quippe cum sint, earum esse est inesse; si verò à Deo solo per concursum creativum species illæ conservarentur, non minus perfectè ad actum concurrerentur, quàm modo.

II. Hinc ergo habetur, ubi principium, etiam effectivum est quoad totam virtutem physicam productivam completum, adhuc non posse illud naturaliter operari, defectu conditionis merè extrin-

secæ, & subinde moralis: unde non est hoc verum de potentia tantum receptiva, licet ab hac, ut supra dixi, valeat consequentia ad effectivam; nec enim minus violentum est potentia passiva, seu receptiva completæ, non habere formam quam petit, quàm effectiva non producere effectum: si tamen illa esse possit non completa merè defectu conditionis, etiam moralis, poterit certè & effectiva.

Probatur quartò: nonnulla enim sunt principia effectiva, quæ non possunt operari, nisi posito aliquo à quo pendet, merè ut à conditione: sic dicunt multi habitum fidei in operando pendere ab existentia, vel futuritione objecti: saltem ab iis pendet peculiaris illa illuminatio, ad actum fidei divinæ eliciendum requisita.

Quidquid verò sit de his, negari certè non videtur posse de lumine gloriæ, esse nimirum possibile lumen gloriæ, quod effectivè seu causaliter repræsentet objectum aliquod possibile, vel solum, vel simul cum aliis objectis, quod tamen objectum de facto nunquam existet. Est possibile exempli gratiâ lumen gloriæ, quod cum aliis objectis, quæ de facto crunt, repræsentet incarnationem Patris aut Spiritus Sancti, alium mundum, & huiusmodi, si ergo Deus istiusmodi lumen hominis alicujus aut Angeli intellectui infunderet, non posset connaturaliter operari, & producere visionem beatam, qua videant in Verbo ejusmodi incarnationem futuram, cum futura non sit, alioqui visio beatifica esset falsa, ergo aliquid pendere in operando potest à re merè extrinsecâ tanquam à conditione; Incarnatio siquidem futura esset talis.

Dices: non posse Deum jam infundere ejusmodi lumen, posito quod non sit futura Incarnatio, aut alius mundus, quia inclinaret ad falsum, sicut propterea non potest Deus infundere habitum erroris. Contrâ: non statuo lumen hoc ordinari ad repræsentandum istud objectum solum, sed simul ad repræsentandum alia, vel ad aliud aliquod munus: in hoc autem casu non negabunt adversarii posse ejusmodi lumen infundi: sicut si habitus erroris non sit adæquatè habitus erroris, sed habeat aliud munus, non repugnat, etiam secundum illos, eum à Deo infundi. Quod constare videtur in appetitu, & aliis huiusmodi, quæ licet inclinent etiam ad peccatum, possunt nihilominus à Deo infundi. Deinde concedunt ipsi posse Deum infundere speciem modificatam de objecto falso, quæ tamen quoad hoc æquivalet habitui erroris.

Quintò tandem hoc idem ostenditur, quia in aliis multis concedi debet hæc dependentia ab aliquo tanquam à conditione: ut enim passim & sine peculiari aliqua causâ, sive à ratione, sive experientia, vel auctoritate ductâ non sunt huiusmodi conditiones statuendæ, ita eas penitus negare est difficillimum, ergo non est cur hic etiam admitti nequeat huiusmodi conditio, à qua species in operando dependeat: Antecedens probatur: sic enim effluxisse aternitatem à parte ante est juxta multos ex adversariis conditio, ut Deus creaturam ullam possit producere. Deinde juxta omnes, possibilitas effectus est conditio requisita ut causa agat, & eum producat: sic etiam ad actionem transubstantiativam requiritur ut conditio à multis ut substantia præcesserit; & videtur debere omnes fateri existentiam Angeli, aut formæ cæli in instanti præcedente, esse conditionem ut postea naturaliter debeat conservari, cum sit res naturaliter indestructibilis; unde posito quod in instanti A. fuerit, debet in instan-

pendere à conditione extrinsecâ.

III. Habitui fidei in operando pendet ab existentia objecti, tanquam à conditione.

IV. Indubitatum videtur lumen gloriæ in operando pendere posse ab aliquo plano extrinsecâ.

V. Sicut species variorum objectorum repræsentativa infunditur potest, licet unum ex iis non sit futurum, ita idem dicitur esse de lumine.

VI. In aliis multis concedi debet hæc dependentia ab aliquo, tanquam à conditione.

Varia proponuntur conditiones extrinsecarum exempli gratiâ.

Actus liberi habent vim producendi habitus; ergo & producendi speciem, & cognitionem sui.

Idem argumentum fit de habitibus quos certum est esse operativos.

Ex tribus Angelis, sibi intimè præsentibus ostenditur dependentiam ab aliquo extrinsecâ.

Species, ut operentur, non requirunt ut sint intimè præsentis potentia.

Hinc constat, principium effectivum, in operando